

Sp.

383. Tillaga til þingsályktunar

[218. mál]

um raforkumál Vestfjarða.

Flm.: Matthías Bjarnason, Birgir Finnsson, Sigurvin Einarsson, Ásberg Sigurðsson, Steingrímur Pálsson, Steingrímur Hermannsson.

Alþingi ályktar að skora á ríkisstjórnina að taka hið fyrsta ákvörðun um aukningu vatnsaflsvirkjana á samveitusvæði Vestfjarða og stefna að því, að framkvæmdir verði hafnar eins fljótt og framast er auðið.

Stærð fyrirhugaðra virkjana verði miðuð við, að nægileg orka fái frá vatnsaflsvirkjunum til þess að fullnægja raforkuþörf á orkusvæðinu, og þá tekið tillit til sennilegrar aukningar á raforkuþörf næstu tíu ár og jafnframt séð fyrir nægilegri raforku til upphitunar húsa.

Jafnhliða þessum athugunum verði kannaðar óskir sveitarfélaga um þátttöku í virkjunarframkvæmdum með það fyrir augum að stofna sameignarfyrirtæki ríkisins og sveitarfélaganna á samveitusvæðinu.

Greinargerð.

Á Vestfjörðum er, sem kunnugt er, samveitusvæði frá Bolungarvík til Patreksfjarðar. Starfa þar tvær rafveitur sveitarfélaga, þær eru Rafveita Ísafjarðar og Eyrarhrepps og Rafveita Patrekshrepps, og Rafmagnsveitur ríkisins.

Íbúar á samveitusvæðinu eru nú um 7500 manns, af þeim búa á orkuveitusvæðum sveitarfélaganna um 4100 en um 3400 á orkuveitusvæði Rafmagnsveitna ríkisins.

Orkuöflun er í höndum sömu aðila, og hafa orkuver sveitarfélaganna samtals um 2300 kw afl, en Rafmagnsveitur ríkisins um 3700 kw. Í vatnsorkuverum er um 4000 kw afl, en dísilafli um 2000 kw. Orkuvinnsla var 19.4 gwh árið 1969, af því 2.0 gwh framleitt með dísilvélum. Síðastliðið ár var orkuvinnslan 20.9 gwh, af því 3.4 gwh frá dísilvélum. Aukningin 1969 var 7.6%, miðað við árið á undan, en 1970 var hún 7.7%. Aukning orkuvinnslu með dísilvélum varð hins vegar 76% og ollukostnaður með núverandi oliuverði yfir 5 milljónir króna.

Skortur á vatnsorku er þannig orðinn verulegur, og verður að mæta nær allri aukningu raforkunotkunar með keyrslu dísilvéla. Er aukningin a. m. k. 1.5 gwh á ári, og vex þá ollukostnaður um 2.5 millj. kr. á ári, verður þá á næsta ári um 10 millj. kr., og því til viðbótar kemur kostnaður við aukningu dísilvéla. Athuganir til undirbúnings virkjana á Vestfjörðum hafa farið fram undanfarin ár. Rafvæðingarnefnd Vestur-Barðastrandarsýslu og Rafveita Patrekshrepps hafa látið gera áætlun um 600 kw virkjun við Víðivatn, sunnan Patreksfjarðar, og tvær virkjanir samtals 2400 kw. í Suðurfossá á Rauðasandi.

Rafveita Ísafjarðar hefur unnið að aukningu vatnsmiðlunar fyrir orkuver sitt í Engidal, og í athugun er frekari aukning orkuöflunar við Ísafjörð.

Rafmagnsveitur ríkisins hafa gert athugun á aukningu miðlunar fyrir Mjólkár-virkjun og viðbótarvirkjun þar.

Veður eru hörð á Vestfjörðum, og háspennulínur hafa brotnað og truflanir orðið á orkuflutningi frá Mjólkár-virkjun af þeim sökum. Veturinn 1968—1969 var Mjólkár-virkjun þannig sambandslaus við notendur í 6 daga samfleytt vegna línubrots í stórviðri.

Vegna landfræðilegra aðstæðna og veðráttu er því æskilegt að skipta orkuvinnslunni á fleiri orkuver, þannig að veður og aðrar truflanir í einu orkuveri valdi sem minnstum truflunum hjá notendum. Iðnaður og allt daglegt líf manna krefst ótruflaðrar raforku. Rafmagnsleysi er mjög dýrt notendum, óþægindi og hætta eru því samfara. Virkjun sunnan Arnarfjarðar yki verulega öryggi notenda á öllu

veitusvæðinu og sérstaklega sunnan Arnarfjarðar, en yfir fjörðinn er 9 km langur sæstrengur, en öll vatnsorkuverin norðan til í firðinum.

Vaxandi áhugi er á húsa-hitun með raforku á Vestfjörðum eins og víða um landið, og er eðlilegt að taka strax upp hitun húsa með raforku á veitusvæði Vestfjarðavirkjunar, þar sem jarðhiti hefur ekki reynzt fánlegur fyrir hitaveitur. Næg orka er fánleg úr vatnsföllum á Vestfjörðum til að fullnægja orkuþörf til húsa-hitunar og iðnaðar um langa framtíð, en hefja þarf framkvæmdir við næsta virkjunaráfanga nú á þessu ári og athuganir til undirbúningsvirkjana lengra fram í tímann.

Eins og að framan greinir, er orkuvinnsla á svæðinu á vegum þriggja aðila: tveggja sveitarfélaga og Rafmangsveitna ríkisins. Þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir rafveitna sveitarfélaganna hefur fullt samstarf til nýtingar orkuveranna ekki tekizt. Hluti sveitarfélaganna í orkuverum og dreifingu raforku er svo stór, að eðlilegt virðist að stofna eitt sameignarfélag með heimili og alla framkvæmda- og fjármálastjórn á Vestfjörðum, t. d. á Ísafirði, til þess að annast þessar grundvallarframkvæmdir og þjónustu.

Má í þessu sambandi minna á tillögur Sambands ísl. sveitarfélaga um verkskiptingu ríkis og sveitarfélaga, en þar er lagt til, að orkuöflun verði í höndum sameignarfyrirtækja ríkis og sveitarfélaga, eins og nú er háttað Landsvirkjun á Suðvesturlandi og Laxárvirkjun á Norðurlandi.